

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΗΠΕΙΡΟΥ-ΝΗΣΩΝ

ΚΟΡΑΗ 4 - 454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ
ΤΗΛ: 26510 21927 – 26510 31427
FAX: 26510 31 427
E-mail : geoteeip@otenet.gr

Ιωάννινα 8 - 9 - 2011

Αριθμ. Πρωτ 521

Προς : Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας
& Κλιματικής Αλλαγής

κ. Γεώργιο Παπακωνσταντίνου
Αμαλιάδος 17, Τ.Κ. 115 23, Αθήνα

Κοιν. : 1.Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης &
Τροφίμων

2.Βουλευτές Ηπείρου, Κέρκυρας , Λευκάδας

3. Περιφερειάρχη Ηπείρου

4. ΓΕΩΤ.Ε.Ε.

5. Περιφερειακά Παραρτήματα ΓΕΩΤ.Ε.Ε.

Έδρες τους

ΘΕΜΑ : Προτάσεις επί του σχεδίου ΚΥΑ για το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και
Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Υδατοκαλλιέργειες.

Σας υποβάλλουμε συνημμένα τις προτάσεις του Παρ/τος Ηπείρου – Νήσων του
ΓΕΩΤ.Ε.Ε. επί του σχεδίου ΚΥΑ για το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και
Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Υδατοκαλλιέργειες όπως αυτές διαμορφώθηκαν από ειδική
Επιτροπή που συστήθηκε από το Παράρτημά μας.

Παραμένουμε στη διάθεση σας για οποιαδήποτε επιπλέον πληροφορία και συνεργασία.

Για τη Δ.Ε.

Ο Πρόεδρος

Σπυρίδων Μπαλαμπέκος

Προτάσεις του ΓΕΩΤ.Ε.Ε. /Παραρτήματος Ηπείρου - Νήσων επί του σχεδίου ΚΥΑ για το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις υδατοκαλλιέργειες

Κατ' αρχήν θα θέλαμε να τονίσουμε ότι τόσο το σχέδιο της ΚΥΑ που έθεσε σε διαβούλευση το Υπουργείο Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΥΠΕΚΑ), όσο και τα παραρτήματά της καθώς και η ΣΜΠΕ «Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων» αποτελεί μια πολύ σημαντική προσπάθεια για τη χωροθέτηση μιας ιδιαίτερα σημαντικής για τη χώρα παραγωγικής δραστηριότητας. Ένα βασικό πρόβλημα του κλάδου των υδατοκαλλιεργειών, αυτό της χωροταξικής του οργάνωσης, αρχίζει να παίρνει το δρόμο της επίλυσής του. Η οργάνωση στο χώρο της υδατοκαλλιέργειας με συγκεκριμένα επιστημονικά κριτήρια είναι σίγουρα μια ιδιαίτερα σημαντική πρωτοβουλία του Υπουργείου Περιβάλλοντος που πρέπει να ολοκληρωθεί προς όφελος τόσο της δραστηριότητας όσο και του περιβάλλοντος.

Αξίζει να τονίσουμε ότι η επιβάρυνση του περιβάλλοντος από τις υδατοκαλλιέργειες, σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία, είναι πολύ μικρότερη σε σχέση με άλλες ανθρωπογενείς δραστηριότητες (κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις, μεταποιητικές μονάδες αγροτικών και ζωικών προϊόντων, υπολλειματικότητα φυτοφαρμάκων, κλπ). Οι έλεγχοι των υδατοκαλλιεργειών πρέπει να είναι αυστηροί ώστε να τηρούνται οι κανόνες λειτουργίας τους. Η συνύπαρξη υδατοκαλλιεργειών και αλιείας είναι εφικτή και χρήσιμη λειτουργώντας με ξεκάθαρους κανόνες και αλληλοσεβασμό.

Η βασική του αρχή περιλαμβάνει την επιλογή Περιοχών Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών (Π.Α.Υ.) μέσα στις οποίες προσδιορίζονται ζώνες (α) οργανωμένες με φορέα Π.Ο.Α.Υ., (β) με μορφή άτυπων συγκεντρώσεων (Π.Α.Σ.Μ.) και (γ) μεμονωμένες χωροθετήσεις. Με κριτήριο την υφιστάμενη κατάσταση συγκέντρωσης των μονάδων οι Π.Α.Υ. κατατάσσονται σε εθνικό επίπεδο σε:

- A) Περιοχές ιδιαίτερα ανεπτυγμένες που χρίζουν παρεμβάσεων βελτίωσης, εκσυγχρονισμού των μονάδων-υποδομών, προστασίας και αναβάθμισης περιβάλλοντος (Σαγιάδα-Καλαμάς & Αμβρακικός).
- B) Περιοχές με σημαντικά περιθώρια περαιτέρω ανάπτυξης των θαλάσσιων υδατοκαλλιεργειών.
- Γ) Δυσπρόσιτες περιοχές με σημαντικές δυνατότητες ανάπτυξης των θαλάσσιων υδατοκαλλιεργειών.
- Δ) Περιοχές με ιδιαίτερη ευαισθησία ως προς το φυσικό περιβάλλον στις οποίες απαιτείται προσαρμογή των όρων εγκατάστασης και λειτουργίας των μονάδων υδατοκαλλιέργειας στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του χώρου και του περιβάλλοντος.
- E) Περιοχές σημειακών χωροθετήσεων.

Στη κατηγορία (A) που αφορά τόσο το Ιόνιο (Σαγιάδα-Καλαμάς) όσο και τον Αμβρακικό, θα πρέπει, αφού συσταθούν οι αντίστοιχοι φορείς λειτουργίας, να υποβληθούν αιτήματα δημιουργίας Π.Ο.Α.Υ. εντός 3 ετών από την ημερομηνία ισχύος του Ε.Π.Χ.Σ.Α.Α.Υ. και να ολοκληρωθεί η διαδικασία θεσμοθέτησης (με έκδοση Π.Δ.) εντός 5 ετών, αντίστοιχα.

Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων

Και για τον κλάδο των υδατοκαλλιεργειών πρέπει να εφαρμόζεται – όπως και σε κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα – ένα μόνιμο σύστημα παρακολούθησης του περιβάλλοντος,

τόσο σε επίπεδο επιχειρήσεων, όσο και Φορέων Διαχείρισης των ΠΟΑΥ που θα δημιουργηθούν. Τόσο από το σχέδιο της ΚΥΑ, όσο και από τη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) τίθενται οι αρχές για ένα τέτοιο σύστημα, που θα πρέπει να εξειδικευθεί ώστε να είναι ένα εργαλείο για την Πολιτεία, τους κοινωνικούς φορείς αλλά και τις επιχειρήσεις.

Στην Περιφέρεια Ηπείρου λειτουργούν σήμερα 90 μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας και 15 οστρακοκαλλιέργειας με συνολική παραγωγική δυναμικότητα άνω των 15.000 τόνων περίπου, κατατάσσοντας την Περιφέρειά μας σε σημαντική θέση μεταξύ όλων της χώρας. Στην παραγωγή πέστροφας η Περιφέρειά μας είναι πρώτη σε εθνικό επίπεδο. Αναλυτικότερα, υπάρχουν στην Θεσπρωτία 37 μονάδες (27 θαλ. ιχθυοκαλλιέργειες, 8 οστρακοκαλλιέργειας και 2 ψαριών γλυκού νερού), στην Πρέβεζα 19 μονάδες (11 θαλ. ιχθυοκαλλιέργειες, 5 οστρακοκαλλιέργειας και 3 ψαριών γλυκού νερού), στην Άρτα 2 οστρακοκαλλιέργειας και 5 ψαριών γλυκού νερού και τα Ιωάννινα 42 ψαριών γλυκού νερού. Στην Περιφέρεια Ηπείρου λειτουργεί και η μόνη παραγωγική μονάδα εκτροφής οξύρυγχου, ενώ πρόκειται να λειτουργήσει και μονάδα εκτροφής γαρίδας.

Σε ότι αφορά στη χωροθέτηση Περιοχών Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών (ΠΟΑΥ) στην περιοχή του Αμβρακικού Κόλπου, είναι χρήσιμο και κρίσιμο να επισημανθούν κάποιες παράμετροι που θα βοηθήσουν τη βελτίωση των προβλέψεων της ΚΥΑ και των παραρτημάτων της. Η περιοχή του Αμβρακικού Κόλπου περιλαμβάνεται στον Πίνακα 1 της ΚΥΑ (Κατηγορίες ΠΑΥ) και ορθά κατατάσσεται στις περιοχές με ιδιαίτερη ευαισθησία ως προς το φυσικό και πολιτισμικό περιβάλλον με κύρια υδατοκαλλιεργητική δραστηριότητα την ιχθυοκαλλιέργεια και την οστρακοκαλλιέργεια.

Στον πίνακα ΙΙ (προτεινόμενες ΠΟΑΥ) προτείνεται με βάση σχετική μελέτη που εκπονήθηκε στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιεία 2000 – 2006, η δημιουργία 6 ΠΟΑΥ στον Αμβρακικό (σε Πωγωνίτσα-Αγ. Θωμά, Σόγωνο/Γρύπο/Μυρτάβι, Μάζωμα-Μεταμόρφωση-Αγ. Τριάδα, Κορωνησία, Σόγωνο και Φάρο Λασκάρας) και μάλιστα καταγράφεται η προταθείσα από τη σχετική μελέτη δυναμικότητα η οποία ανέρχεται συνολικά σε 9.840 τον/έτος, δυναμικότητα μεγαλύτερη από τη συνολική υφιστάμενη με βάση τις νόμιμες άδειες των μονάδων που σήμερα λειτουργούν. Βέβαια σύμφωνα με το κείμενο της ΚΥΑ ο πίνακας αυτός «είναι ενδεικτικός και απαιτεί επικαιροποίηση ειδικά ως προς τις δυναμικότητες».

Στα χαρακτηριστικά καταλληλότητας των περιοχών δημιουργίας ΠΟΑΥ περιλαμβάνονται φυσικο-χημικά και βιολογικά χαρακτηριστικά των υδάτων, ρυθμός ανανέωσης των θαλάσσιων μαζών – ρεύματα, οικολογική ποιότητα υδάτων.

Ειδικότερα στις προϋποθέσεις για την εγκατάσταση μονάδων θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας περιλαμβάνονται:

- Καλή ποιότητα των υδάτων (προσδιορίζεται από τις φυσικοχημικές και βιολογικές παραμέτρους και κυρίως τη θερμοκρασία, το οξύγονο και την οικολογική ποιότητα της περιοχής).
- Παρουσία ρευμάτων για την ικανοποιητική ανανέωση των υδάτων.
- Απουσία προστατευόμενων ενδιαιτημάτων για τα οποία καθορίζονται ιδιαίτεροι όροι και περιορισμοί από την κοινοτική και εθνική νομοθεσία που διέπει τα οικοσυστήματα αυτά.

Η μελέτη στην οποία στηρίχθηκε η επιλογή των προτεινόμενων ΠΟΑΥ στον Αμβρακικό, η οποία εκπονήθηκε το 2007 από τη Ν.Α, Πρέβεζας με χρηματοδότηση από το ΕΠ Αλιεία 2000 – 2006 (μελετητική εταιρία Eco-Consultants S.A.) και η προτεινόμενη (ενδεικτική) δυναμικότητά τους στηρίζεται σε παλιότερες μετρήσεις και μάλιστα επιφανειακές και όχι σε όλη την υδάτινη στήλη του κόλπου και καταλήγει ότι ισχύουν οι ως άνω προϋποθέσεις για τη δημιουργία Περιοχών Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών (ΠΟΑΥ) στις προτεινόμενες θέσεις.

Όμως σε χρόνο μεταγενέστερο της εν λόγω μελέτης, έχουν δει το φως της δημοσιότητας άλλες μελέτες που χρηματοδοτήθηκαν είτε από το Υπ. Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Πανεπιστήμιο Πατρών κ.α.) είτε από το Χρηματοδοτικό Μηχανισμό του ΕΟΧ (ΝΑ Άρτας – ΕΤΑΝΑΜ) με βάση τις οποίες εμφανίζεται σημαντικό πρόβλημα στην ποιότητα των υδάτων στο σύνολο σχεδόν της έκτασης του Αμβρακικού όπως και στις προτεινόμενες θέσεις. Πιο συγκεκριμένα παρατηρείται οριακή έως και μηδενική παρουσία διαλυμένου οξυγόνου σε βάθη μεγαλύτερα των 15 – 20 μέτρων. Τα στοιχεία αυτά οδηγούν στο συμπέρασμα ότι δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως «καλή» η ποιότητα των νερών στις προτεινόμενες θέσεις για ΠΟΑΥ και επομένως με βάση τις νεώτερες μελέτες πρέπει να αναθεωρηθούν τα στοιχεία των πινάκων 1 και 2 της ΚΥΑ σε ότι αφορά στον Αμβρακικό. Με βάση τα νεώτερα στοιχεία θα πρέπει να αναθεωρηθεί η κατάταξη του Αμβρακικού στις περιοχές ανάπτυξης υδατοκαλλιεργειών (ΠΑΥ) οι οποίες σύμφωνα με την ΚΥΑ πρέπει σε συγκεκριμένο χρόνο να μετατραπούν σε ΠΟΑΥ. Απαιτείται επομένως με βάση τα στοιχεία αυτά να αναθεωρηθεί η προτεινόμενη δυναμικότητα της ΠΑΥ Αμβρακικού. **Διαφωνούμε** στην αύξηση δυναμικότητας και προτείνουμε να ληφθεί μέριμνα με κατάλληλα κίνητρα για την πιθανή μετεγκατάσταση υφιστάμενων μονάδων εκτός του Αμβρακικού Κόλπου.

Πιστεύουμε επίσης ότι υδατοκαλλιέργειες και δεξαμενές καυσίμων δεν μπορούν να συνυπάρξουν και θα πρέπει άμεσα να απομακρυνθούν από τον Αμβρακικό.

Σε κάθε περίπτωση το ΥΠΕΚΑ και τα συναρμόδια Υπουργεία θα πρέπει να προβούν στη λήψη άμεσων μέτρων για την αποκατάσταση του περιβάλλοντος στον Αμβρακικό Κόλπο και στη βελτίωση της ποιότητας των νερών του. Το πρόγραμμα ΑΝΑΣΑ μπορεί να αξιοποιηθεί κατά προτεραιότητα προς την κατεύθυνση αυτή.

Στην ΠΕ Θεσπρωτίας προτείνουμε:

- Τη διαγραφή της ζώνης 1.1.20β (ακρ.Γωνία), λόγω απορροής του αγωγού του βιολογικού καθαρισμού της πόλης της Ηγουμενίτσας σε κοντινή απόσταση από αυτή καθώς και την ύπαρξη αγκυροβολίου εντός αυτής.
- Να αξιολογηθούν και νέες περιοχές καθώς και συνεκτροφή με ψαριά στην Λωρίδα Σαγιάδας με συναίνεση υδατοκαλλιεργητών.
- Στη Λωρίδα Σαγιάδας, δεν μπορούν να συνυπάρχουν μονάδες ασφαλικών και υδατοκαλλιεργειών.
- Την απαγόρευση μετεγκατάστασης μονάδων από άλλες περιοχές εκτός Περιφέρειας Ηπείρου.
- Ανώτατη μισθωμένη έκταση 40 στρεμμάτων.
- Την απλοποίηση στη διαδικασία ίδρυσης του φορέα μέσω μιας μελέτης αντί για τρεις και χρηματοδότηση από το ΕΠΑΛ.

Στην ΠΕ Λευκάδας της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων η πρόταση του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης των Υδατοκαλλιεργειών δεν είναι ξεκάθαρη. Πιο συγκεκριμένα, στον χάρτη των βασικών κατευθύνσεων της

χωρικής οργάνωσης των υδατοκαλλιεργειών (Ιανουάριος 2010), στον Πίνακα 1, στο σημείο Β1, αναφέρονται οι Κεντρ-Βόρ. Εχινάδες Νήσοι που ανήκουν στην ΠΕ Κεφαλληνίας-Ιθάκης.

Συμφωνούμε με την πρόταση χωροθέτησης του Πίνακα 2 (Ζώνη Α – Νήσος Καστός) με την προϋπόθεση να προστεθεί και η Νήσος Κάλαμος, στην οποία βρίσκεται και η μοναδική μονάδα ιχθυοκαλλιέργειας που υπάρχει στην ΠΕ Λευκάδας.

Διαφωνούμε με την πρόταση χωροθέτησης του Πίνακα 2 (Ζώνη Β – Νήσος Μεγανήσι) καθώς το συγκεκριμένο σημείο βρίσκεται στην πορεία πλεύσης τουριστικών.

Στην ΠΕ Κέρκυρας ως προς την υφιστάμενη κατάσταση των Μονάδων Υδατοκαλλιέργειας που απεικονίζεται στον χάρτη 1 (Δεκέμβριος 2009), τα περισσότερα στοιχεία και πληροφορίες δεν αντιστοιχούν με την πραγματικότητα (με εξαίρεση την «αποτύπωση» στις ΒΑ ακτές του νησιού όπου υπάρχει η μοναδική μονάδα εντατικής καλλιέργειας σε πλωτούς θαλάσσιους ιχθυοκλωβούς που λειτουργεί στην ΠΕ Κερκύρας).

Προτείνουμε την **ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ** του συγκεκριμένου Χάρτη (συνεπώς και του σχετικού τμήματος της Μελέτης) προκειμένου να απεικονιστεί η πραγματική υφιστάμενη κατάσταση των υδατοκαλλιεργειών στο νησί της Κέρκυρας.

Ως προς την πρόταση του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Υδατοκαλλιέργειες:

1. Για τις περιοχές που αποτυπώνονται στον ΠΙΝΑΚΑ 1 της Μελέτης και στον χάρτη των βασικών κατευθύνσεων χωρικής οργάνωσης των υδατοκαλλιεργειών (Ιανουάριος 2010):
  - Δεν συμφωνούμε με την προτεινόμενη θέση στην θαλάσσια περιοχή των Διαπόντιων Νήσων καθώς χαρακτηρίζεται από άσχημες καιρικές συνθήκες (ισχυροί άνεμοι και μεγάλος κυματισμός) με αποτέλεσμα να είναι προβληματική η σωστή διαχείριση μίας ιχθυοκαλλιεργητικής μονάδας.
2. Για τις περιοχές που αναφέρονται στον Πίνακα 1 και Πίνακα 2 της Μελέτης αλλά δεν αποτυπώνονται στον χάρτη των βασικών κατευθύνσεων χωρικής οργάνωσης των υδατοκαλλιεργειών):
  - Συμφωνούμε με την σημειακή χωροθέτηση των ΒΑ ακτών της Κέρκυρας (Πίνακας 1 - Ε.7)
  - Η θαλάσσια περιοχή βόρεια της Λευκίμμης (Πίνακας 2 – Ζώνη Α) διαθέτει ορισμένους θετικούς παραμέτρους για την λειτουργία ιχθυοκαλλιεργητικών μονάδων (όπως η θερμοκρασία του νερού και τα θαλάσσια βάθη) αλλά και βασικούς αρνητικούς παραμέτρους όπως η μη ανανέωση του όγκου του νερού του κόλπου (σύμφωνα με μελέτη του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης).
  - Δεν συμφωνούμε με την προτεινόμενη θέση στην θαλάσσια περιοχή των Διαπόντιων Νήσων (Πίνακας 2 – ΖΩΝΗ Β).
  - Η περιοχή των Αλυκών της Λευκίμμης (Πίνακας 2 – ΖΩΝΗ 3) είναι ενταγμένη στο Δίκτυο Προστασίας natura 2000 με κωδικό GR 2230003. Προτείνουμε την λειτουργία πιλοτικής Γαριδοκαλλιέργειας πριν την οριστική αποδοχή ή διαφωνία για την συγκεκριμένη χρήση.

Στο σχέδια ΚΥΑ για τις υδατοκαλλιέργειες γλυκών νερών δεν προβλέπεται δημιουργία ΠΑΥ καθώς η ίδρυση κάθε μονάδας τέτοιας μορφής εξαρτάται από τη

διαθεσιμότητα γλυκού νερού. Η Περιφέρεια Ηπείρου ως πρωτοπόρα στις καλλιέργειες πέστροφας, χελιού και άλλων ψαριών γλυκού νερού με την εκπόνηση των μελετών για τις λεκάνες απορροής κατά την Οδηγία 2000/60 θα πρέπει να εξειδικεύσει στο υπό αναθεώρηση Περιφερειακό Χωροταξικό Σχέδιο (η διαδικασία βρίσκεται στο στάδιο ανάθεσης του έργου) και θα πρέπει να δώσει σαφείς χωροταξικούς και ποσοτικούς στόχους. Η παρούσα μελέτη δεν κάνει ιδιαίτερη αναφορά και όπως αναφέρεται, οι διαπιστώσεις και οι κατευθύνσεις για τον κλάδο της υδατοκαλλιέργειας εσωτερικών υδάτων θα συμπληρωθούν σε μεταγενέστερο στάδιο μετά την ολοκλήρωση των διαχειριστικών σχεδίων των λεκανών απορροής. Σε όλες τις Περιφερειακές Ενότητες της Περιφέρειας Ηπείρου υπάρχουν μονάδες υδατοκαλλιέργειας γλυκών υδάτων όπου τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των νερών είναι κατάλληλα για την εκτροφή αρκετών ειδών. Σε αυτές τις μονάδες εμείς θεωρούμε απαραίτητο να:

1. εξασφαλίζεται η απαιτούμενη ποσότητα νερού σε μακροχρόνια βάση.
2. υπάρχει απόσταση τουλάχιστον 500 μέτρων από μονάδες που ήδη λειτουργούν στις περιπτώσεις που η παροχή νερού γίνεται από τον ίδιο υδάτινο πόρο.
3. να απαγορεύεται η ίδρυση μονάδων υδατοκαλλιέργειας σε γη υψηλής παραγωγικότητας.

Επίσης σημαντικό ρόλο μπορεί να παίξει και η συνύπαρξη ιχθυοκαλλιέργειας με άλλες μορφές ανάπτυξης, όπως την ανάπτυξη αλιευτικού τουρισμού και καταδυτικών πάρκων.

Όλα τα παραπάνω μπορούν να έχουν εφαρμογή σε περιοχές των Περιφερειών Ηπείρου και Ιονίων Νήσων όπου δεν έχει αναπτυχθεί ο μαζικός τουρισμός, αλλά υπάρχουν σημαντικές προοπτικές και δυνατότητες ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Η ανάπτυξη ποιοτικού τουρισμού, η διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος καθώς και η ενίσχυση του εισοδήματος των επαγγελματιών ψαράδων είναι συνεπώς σοβαροί λόγοι για την ανάπτυξη του τομέα αυτού.

Αποτελεί χρέος όλων μας να διερευνήσουμε και αξιοποιήσουμε τις δυνατότητες και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα των Περιφερειών μας για μια ισόρροπη, μια ολοκληρωμένη ανάπτυξη με επίκεντρο τον άνθρωπο και την προστασία του Περιβάλλοντος.